

ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ У 2025 РОЦІ ТА ЗАВДАННЯ НА 2026 РІК

Наукова доповідь на загальних зборах НАПН України 3 квітня 2026 р.

<https://doi.org/10.37472/v.naes.2026.8113>

КРЕМЕНЬ

Василь Григорович

доктор філософських наук,
професор, дійсний член
(академік) НАН України і
НАПН України, президент
Національної академії
педагогічних наук України,
м. Київ, Україна

Анотація. У доповіді представлено основні результати наукової, науково-технічної (експериментальної), науково-організаційної, експертної та освітньої діяльності Національної академії педагогічних наук України у 2025 р., що здійснювалася в умовах четвертого року загарбницької війни, розв'язаної РФ, і спрямовувалась на системне науково-методичне вирішення освітніх, педагогічних і психологічних проблем суспільного розвитку, реалізацію пріоритетів державної освітньо-наукової політики, підвищення наукового потенціалу в галузі освіти, педагогіки і психології, посилення його впливу на забезпечення стійкості українського суспільства в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення країни із урахуванням завдань європейської інтеграції.

Окреслено системну участь НАПН України в обґрунтуванні, розробленні та імплементації освітнього і наукового законодавства нового покоління, адаптації вітчизняної освітньо-наукової сфери до стандартів ЄС у співпраці з МОН України, парламентським Комітетом з питань освіти, науки та інновацій, іншими органами державного управління, Національною та національними галузевими академіями наук, Національним Еразмус+ офісом в Україні, Офісом Горизонт Європа в Україні щодо євроінтеграції освіти і науки, іншими організаціями. Наведено найвагоміші наукові здобутки вчених академії та вплив результатів діяльності установ НАПН України на розвиток економіки, підвищення обороноздатності та безпеки країни, здоров'я та якості життя, розвиток передової науки, освіти, соціальної сфери, культури, збереження навколишнього природного середовища, формування державної політики.

Визначено ключові завдання для НАПН України на 2026 р., які полягають у модернізації системи дошкільної освіти, передусім раннього розвитку дітей; впровадженні 12-річної школи та профільного навчання, вирішенні проблем реформи; якісному науково-методичному забезпеченні інклюзивної освіти та роботи з обдарованими; оновленні законодавства і розвитку позаурочної діяльності; формуванні громадянської ідентичності та готовності до захисту країни; створенні інтегрованої, орієнтованої на ринок праці системи професійної освіти; підвищенні конкурентоспроможності університетів (укрупнення, розвиток); підготовці законодавчої бази освіти дорослих; впровадженні технологій та використанні штучного інтелекту; підготовці, мотивації та розвитку педагогів і науковців; розширенні міжнародної співпраці (програми ЄС); дослідженні психічного здоров'я людини та стану і підтримки суспільства; розвитку людського капіталу тощо.

Ключові слова: Національна академія педагогічних наук України; наукова діяльність; освіта України; педагогіка, психологія; науково-методичний супровід; інноваційна людина; військова агресія; воєнний стан; повоєнне відновлення; євроінтеграція.

Упродовж 2025 р., четвертого року розв'язаної РФ загарбницької війни, робота НАПН України була спрямована на системне науково-методичне вирішення освітніх, педагогічних і психологічних проблем суспільного розвитку, реалізацію пріоритетів державної освітньо-наукової політики, підвищення наукового потенціалу в галузі

Виступ президента НАПН України В.Г. Кременя на загальних зборах НАПН України із доповіддю «Про діяльність Національної академії педагогічних наук України у 2025 році та завдання на 2026 рік», 3 квітня 2026 р.

освіти, педагогіки і психології, посилення його впливу на забезпечення стійкості українського суспільства в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення країни із урахуванням завдань європейської інтеграції.

НАПН України в 2025 р. наукову, науково-технічну (експериментальну), науково-організаційну, експертну та освітню діяльність здійснювала відповідно до законів України «Про дошкільну освіту», «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про професійну освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про внесення змін до деяких законів України щодо пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності», «Про основи національного спротиву», «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності»; указів Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», «Питання Національної ради з відновлення України від наслідків війни», «Про вдосконалення вищої освіти в Україні», «Про Консультативну раду з питань сприяння розвитку системи загальної середньої освіти», «Про пріоритетні заходи щодо розвитку професійної (професійно-технічної) освіти»; постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року», «Про схвалення Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках», «Про затвердження Державного стандарту профільної середньої освіти»; розпоряджень Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти

ти в Україні на 2022-2032 роки», «Про затвердження національного плану щодо відкритої науки», «Про схвалення Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 р.», «Стратегічного плану діяльності МОН України до 2027 року», інших важливих актів законодавства у сфері освіти і науки, Стратегії розвитку НАПН України на 2023-2027 роки, Пріоритетних напрямів наукових досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології в НАПН України на 2023-2027 рр. з метою сприяння перемозі України у загарбницькій війні та забезпечення ефективного повоєнного відновлення держави на основі інноваційного розвитку, прискоренню євроінтеграції країни.

У співпраці із МОН України, парламентським Комітетом з питань освіти, науки та інновацій, іншими органами державного управління, Національною та національними галузевими академіями наук, зокрема із реалізації програм ЄС щодо євроінтеграції різних ланок освіти та науки, НАПН України продовжила планомірну участь в обґрунтуванні, розробленні та імплементації освітнього і наукового законодавства нового покоління, адаптації вітчизняної освітньо-наукової сфери до стандартів Євросоюзу. Особливу увагу зосереджено на проблематиці розвитку інноваційної особистості, формуванні конкурентоспроможного людського капіталу, консолідації української нації, забезпечення громадянського і патріотичного виховання засобами освіти і науки в умовах воєнного стану та в період відбудови.

Звіт про діяльність Національної академії педагогічних наук України у 2025 р., схвалений Президією НАПН України 1 квітня 2026 р., оприлюднено на вебсайті академії (Кремень, ред., 2026a; 2026b). Там також розміщено Інформацію

НАПН України щодо виконання Державного бюджету України за 2025 рік (НАПН України, 2026) та збірник «Наукова продукція НАПН України за 2025 рік, рекомендована для впровадження» (Луговий & Топузов, ред., 2026).

Упродовж 2025 р. діяльність НАПН України також всебічно висвітлювалася на сайті та у Віснику НАПН України, в інших інформаційних джерелах. У зв'язку з цим у доповіді викладено *найсуттєвіші результати діяльності* академії, її Президії, відділень і наукових установ у 2025 р та завдання на 2026 р.

У звітному році діяльність академії перш за все була підпорядкована розв'язанню притаманними їй методами злободенних проблем протистояння російському агресору, наближенню перемоги у війні і установавання достойного миру, створення передумов інноваційного повоєнного відновлення і прискорення євроінтеграції України.

Колективи наукових установ, університету, члени НАПН України гідно відповідали на виклики часу, демонструючи національну єдність і стійкість у відсічі агресору та у прямуюванні до цивілізаційної сім'ї європейських країн у статусі сильної держави.

У цьому контексті продуктивною була взаємодія з владними структурами країни, зокрема з Офісом Президента України, Комітетом Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій, Міністерством освіти і науки, а також з Міністерством оборони, Міністерством культури, Міністерством молоді та спорту, Міністерством соціальної політики, сім'ї та єдності, іншими міністерствами України.

Співпраця з МОН України, а також Національною і національними галузевими академіями наук здійснювалась на основі комплексних програм спільної діяльності (Кремень, Луговий та ін., 2025а; Кремень, Рафальський та ін., 2025; Кремень, Лазоришинець та ін., 2026; Кремень, Скрипнюк та ін., 2026). Нещодавно нові програми на 2026-2028 рр. підписані з НАН України, НАМН України, НАМ України.

Академія взаємодіяла з Науковим комітетом Національної ради України з питань розвитку науки і технологій, Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, Державною службою якості освіти України, Українським центром оцінювання якості освіти, Національним агентством кваліфікацій, Українським інститутом

розвитку освіти МОН України, Спілкою ректорів університетів, Українським союзом промисловців і підприємців, іншими державними і громадськими організаціями.

Посилено участь академії у реалізації програм ЄС «Еразмус+» і «Горизонт Європа».

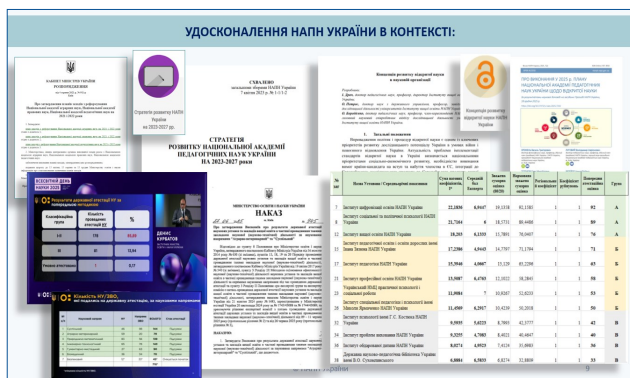
Продовжувалося вдосконалення самої академії в контексті:

- Плану заходів з реформування НАПН України та Плану заходів НАПН України з усунення виявлених останнім державним аудитом недоліків та їх недопущення у подальшій роботі;
- Стратегії розвитку Національної академії педагогічних наук України на 2023-2027 роки;
- Концепції розвитку відкритої науки в НАПН України на 2024-2030 роки (Кремень, Луговий та ін., 2025b).

Поліпшенню діяльності академії сприяли актуалізація відповідно до вимог часу тематики наукових досліджень НАПН України, оптимізація співвідношення фундаментальних і прикладних досліджень, термінів їх виконання і складу виконавців, залучення молодих вчених, активізація міжнародної співпраці.

Це дало свої *позитивні результати*.

Наукові установи академії успішно пройшли державну атестацію за новою методикою: три з них віднесено до групи А, п'ять – до групи Б і чотири – до групи В (НАПН України, 2025a).

Академічні колективи цих знаних в Україні і за кордоном *12 наукових установ*, що ведуть дослідження усіх ланок освіти та проблеми психологічної теорії і практики, стали справжніми національними лідерами у своїх сферах діяльності.

У звітному році істотно зміцнено та омолоджено *кадровий склад членів академії*. Обрано 11 дійсних членів (академіків) та 26 членів-кореспондентів. Серед новообраних дійсні члени віком до 60 років склали 55 відсотків та члени-кореспонденти віком до 55 років – 69 відсотків.

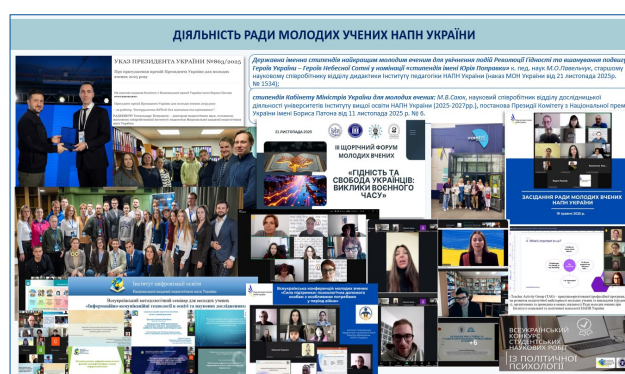

У 2025 р. обрано 5 іноземних членів, 6 почесних академіків, 2 почесні доктори НАПН України.

Чисельність наукових працівників станом на 1 січня становила 772 особи. Стало більше вчених за основним місцем роботи – 567 (73 %) осіб, із яких 143 доктори наук і 283 кандидати наук (або 75 % з науковими ступеннями). Також в академії працювали 80 науково-педагогічних працівників, з них 65 (81 %) за основним місцем роботи, з яких 85 % з науковими ступеннями, та 22 педагогічні працівники.

Забезпечено умови для розвитку *діяльності молодих вчених*, їх рад. За вагомі досягнення та особистий внесок у розвиток вітчизняної освіти та науки молодим колегам у 2025 р. присуджено:

- премію Президента України;
- стипендії Кабінету Міністрів України;
- державну іменну стипендію для увічнення подій Революції Гідності та вшанування подвигу Героїв України – Героїв Небесної Сотні.

В установах академії у 2025 р. за рахунок загального фонду бюджету *виконувалося 102 наукові дослідження*, з яких 36 (35 %) фундаментальних і 66 (65 %) прикладних. Розпочато 34 наукові дослідження, завершено 57.

Крім того, виконувалося наукове дослідження за рахунок грантової підтримки Національного фонду досліджень України та 3 – за договорами з Міністерством освіти і науки України.

Згідно із статутними завданнями НАПН України вели дослідження також члени академії.

ВИКОНАННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗА РАХУНОК ГРАНТОВОЇ ПІДТРИМКИ

Національний фонд досліджень України

Український науково-методичний центр практичної психології та соціальної роботи – «Постковідна соціально-психологічна реабілітація учасників освітнього процесу в діяльності працівників психологічної служби»

Міністерство освіти і науки України
(за результатами атестації наукових установ)

Інститут вищої освіти – «Комплексне наукове дослідження поняттєво-термінологічного апарату з актуальних проблем вищої освіти в умовах євроінтеграції»;
Інститут цифровізації освіти – «Використання генеративного штучного інтелекту на різних рівнях освіти для удосконалення педагогічних та управлінських практик»;
Інститут соціальної та політичної психології – «Комплексне наукове дослідження психологічних стратегій та засобів забезпечення суспільної стійкості в умовах російської агресії»

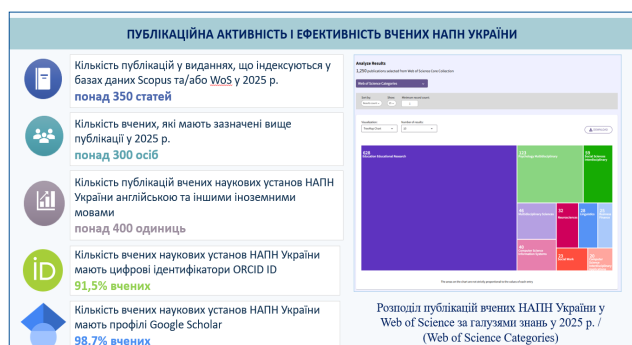
Усього вченими наукових установ та членами НАПН України *опубліковано понад 3 тис. праць*, зокрема 107 монографій, 52 підручники, 79 навчальних програм і посібників, 85 методичних посібників і рекомендацій, 45 словників і довідників, 106 збірників наукових праць, 1,3 тис. статей у фахових виданнях та понад 1,3 тис. інших видів видавничої продукції. Кращі із праць науковців отримали відзнаки академії.

У наукових установах академії отримано 58 свідоцтв про реєстрацію об'єктів авторського права.

У 2025 р. дійсними членами, членами-кореспондентами та вченими наукових установ НАПН України опубліковано 352 статті у виданнях, що індексуються Scopus та Web of Science. Найбільше публікацій в Інституті цифровізації освіти (77 од.) та Інституті педагогіки (37 од.).

Загалом такі публікації мають понад 300 вчених наукових установ і членів НАПН України.

Більш як 400 публікацій здійснено англійською та іншими іноземними мовами.

Близько 92 % вчених мають цифрові ідентифікатори ORCID, понад 90 % – профілі у Google Scholar.

Усі відділення академії за результатами досліджень відповідно до *пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки* підготували і запропонували важливі розробки з високим рівнем їх застосування і впливу.

1. По *Відділенню філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки* і його установах: Інститут проблем виховання, Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського та окремі наукові підрозділи Інституту педагогіки НАПН України.

По-перше. Охарактеризовано освіту як систему, що функціонує в умовах глибоких соціальних трансформацій і війни та потребує нових методологічних підходів і стратегічного оновлення, переходу від застарілих моделей навчання до інноваційних, поєднання педагогіки із філософією, психологією, соціологією тощо.

Зокрема з цією метою:

- Розроблено змістове та методичне забезпечення військово-патріотичного виховання в контексті світоглядних конфронтацій, формування критичного мислення у молоді в умовах збройного насилля та інформаційної агресії рф проти України;

- Узято участь у створенні та впровадженні Програми військово-патріотичного виховання в системі Міністерства оборони України на 2026-2030 роки та Перспективного плану її реалізації (МОБ України, 2025);

- Розроблено освітні профілі територіальних громад на пограниччі України в умовах війни, підготовлено відповідні інформаційно-аналітичні матеріали (Харченко, 2025).

По-друге. Підготовлено та впроваджено аналітичні матеріали щодо інтеграції змісту позашкільної освіти та позаурочної діяльності в контексті посилення дитиноцентричних тенденцій в українській освіті (Бойко та ін., 2025).

По-третє. Розроблено концепцію формування колективного біографічного портрета українських педагогів як історичної спільноти (Березівська та ін., 2025).

По-четверте. Удосконалено науково-методичне забезпечення мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України, що охоплює понад 13 тис. закладів (ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського, 2025).

2. По **Відділенню психології та спеціальної педагогіки** і його установах: Інститут психології імені Г.С. Костюка, Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка, Інститут соціальної та політичної психології, Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи.

По-перше. Розроблено:

- концепцію розвитку життєвої компетентності особистості за обставин повномасштабної війни (Смольсон, Чепелева та ін., 2025);
- моделі психотерапевтичних технологій надання допомоги внутрішньо-переміщеним особам та методики їх психодіагностики (Омельченко та ін., 2025);
- технологію формування мілітарної ідентичності учнів та з'ясовано закономірності формування їх мілітарної ідентичності (Зликов та ін., 2025a; 2025b).

По-друге. Визначено теоретико-методологічні та методичні засади прогнозування різних аспектів соціальної ситуації в Україні (Жовтянська ред., 2025).

По-третє. Створено:

- концепцію цифрової медіаосвіти, використану при розробленні МОН України Концепції циф-

рової гігієни дітей дошкільного віку; комплекс з 10 методик для дослідження ризиків цифровізації в умовах війни (Найдьонова, ред., 2025);

- соціально-психологічну концепцію згуртованості суспільства (Довгань та ін., 2026) та соціально-психологічну модель масової психологічної просвіти населення, що переживає травму війни (Чорна та ін., 2025);

- пояснювальні моделі динаміки громадської думки в умовах повномасштабного російського вторгнення (Чуніхіна та ін., 2025).

По-четверте. Розроблено теоретико-методологічні і організаційно-методичні засади діяльності фахівців психологічної служби у створенні безпечного освітнього середовища; практичні рекомендації та методики для підтримки педагогічних працівників, які працюють в умовах воєнних загроз і підвищеного психологічного навантаження (Байдик та ін., 2025), а також для психологічної і соціально-педагогічної реабілітації учасників освітнього процесу під час війни (Ткачук та ін., 2025).

По-п'яте. Визначено концепти і стратегії розбудови інклюзивної освіти у воєнний та повоєнний періоди (Колупаєва & Таранченко, 2025). Розроблено технологію слухомовленнєвого розвитку дітей з кохлеарними імплантами та технологію реалізації змісту освіти дітей з порушеннями слуху (Литовченко та ін., 2025).

По-шосте. Розроблено зміст навчання учнів з порушеннями інтелектуального розвитку шляхом створення модельних навчальних програм для учнів 5-10 (11) класів спеціальних закладів. Упроваджено 10 таких програм з грифом МОН України.

Створено технологію психолого-педагогічної оцінки інтелектуального розвитку дітей з особливими освітніми потребами для різних форм навчання (Жук та ін., 2025).

3. По **Відділенню загальної середньої освіти і цифровізації освітніх систем** та його установах: Інститут педагогіки, Інститут цифровізації освіти та Інститут обдарованої дитини.

По-перше. За активної участі вчених Відділення розроблено оновлений Державний стандарт початкової освіти, затверджений Кабінетом Міністрів України в грудні 2025 р. (Кабінет Міністрів України, 2025) Створено Типову освітню програму для 1-4 класів, яку затверджено наказом МОН України у березні 2026 р. (МОН України, 2026).

По-друге. Укладено низку навчальних програм, пройшли конкурсний відбір, опубліковані і

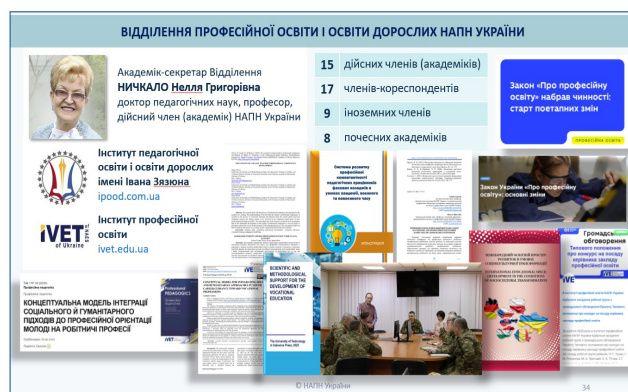
впроваджені 22 нові підручники для 8 класу, підготовлено комплект з 21 нового підручника для 9 класу (Топузов & Засекина, ред., 2025; Інститут педагогіки НАПН України, 2025a; 2025b).

По-третє. Обґрунтовано концептуальну модель дидактичної системи профільної середньої освіти, розроблено дидактичні системи профільної освіти для різних типів закладів освіти, визначено дидактичні умови їх упровадження (Малихін та ін., 2025). Запропоновано перспективні моделі спеціалізованої освіти наукового спрямування, створено загальну методiku їх упровадження (Ковальова та ін., 2026).

По-четверте. Методiku початкового навчання доповнено моделлю педагогічного управління навчально-пізнавальною діяльністю, що враховує чинники, характерні для навчання в умовах воєнного часу. Розроблено дидактико-методичний інструментарій реалізації зазначеної моделі в процесі очного, дистанційного і змішаного навчання (Бібік та ін., 2024).

По-п'яте. Запропоновано нові рішення з модернізації освітнього процесу з використанням цифрових технологій. Розроблено методичну систему використання імерсивних технологій у процесі змішаного навчання (Баценко та ін., 2025). Обґрунтовано модель відкритого освітнього середовища з елементами штучного інтелекту для професійного розвитку педагогічних кадрів (Барладим та ін., 2025). Створено методiku розвитку цифрової компетентності наукових і науково-педагогічних працівників засобами відкритих освітньо-наукових інформаційних систем (Спірін та ін., 2025). Запропоновано критерії, інструменти, методи і технології моніторингу ефективності інформаційно-цифрового середовища закладу загальної середньої освіти (Овчарук та ін., 2025a; 2025b).

4. По **Відділенню професійної освіти і освіти дорослих** та його установах: **Інститут професійної**

освіти та Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна.

З проблем **професійної і фахової передвищої освіти**:

По-перше, розроблено:

- концепцію та методичну систему розвитку професійної компетентності педагогічних працівників фахових коледжів в умовах воєнного та повоєнного часу (Тітова та ін., 2025);
- концептуальну модель цифрової навчальної платформи для професійної підготовки кваліфікованих робітників машинобудівної галузі (Пригодій та ін., 2025);
- концептуальну модель інтеграції соціального й гуманітарного підходів до професійної орієнтації молоді на робітничі професії (Базиль та ін., 2025; Yerzhova, 2025).

По-друге, обґрунтовано принципи ефективного використання енергоефективних технологій та цифрових ресурсів у професійній підготовці кваліфікованих будівельників (Герлянд та ін., 2025).

У сфері **педагогічної освіти**:

- **по-перше**, здійснено порівняльний аналіз професійної підготовки вчителів у країнах-членах Організації економічного співробітництва і розвитку та в Україні, розроблено відповідні рекомендації (Авшенюк та ін., 2025);
- **по-друге**, розроблено інноваційний адаптивний веб та мобільний застосунок для формування авторських декларацій щодо використання генеративного штучного інтелекту в підготовці наукових та навчально-методичних робіт (IPOOD hab, 2025);
- **по-третє**, розроблено концепцію та рекомендації з удосконалення змісту психолого-педагогічної підготовки педагогів, покращення викладання психолого-педагогічних дисциплін у закладах вищої освіти (Лавріненко, 2025; Vovk & Hryshchenko, 2025).

У сфері **освіти дорослих**:

• *по-перше*, розроблено концепцію та рекомендації з професійного та особистісного розвитку науково-педагогічних працівників в умовах неформальної та інформальної освіти (Лук'янова, 2025; Лук'янова та ін., 2025);

• *по-друге*, з'ясовано тенденції самоосвітньої діяльності науково-педагогічних працівників, підготовлено методичні рекомендації з підвищення їх кваліфікації (Ігнатів та ін., 2025).

5. По *Відділенню вищої освіти* та його установах: Інститут вищої освіти та Університет менеджменту освіти.

Найбільш вагомий результат такі:

• створено модель кваліфікаційного розриву в екосистемі «вища освіта – ринок праці», розроблено механізм оптимізації кваліфікаційного розриву (Луговий & Таланова, ред., 2025);

• запропоновано шляхи вдосконалення оцінювання наукової діяльності у сфері вищої освіти з урахуванням зарубіжного досвіду, зокрема принципів відкритої науки (Драч та ін., 2025);

• обґрунтовано підходи та рекомендації щодо формування інклюзивності у сфері вищої освіти, посилення соціальної ролі університетів (Оржель та ін., 2025а; 2025б);

• розроблено інтегративну модель підготовки освітніх лідерів у закладах вищої освіти для кризових умов та комплекс практичних рішень щодо підвищення кіберстійкості освітніх установ (ДЗВО «УМО», 2025);

• обґрунтовано «ідеологію національної стійкості» на засадах взаємодії соціальних інститутів, культури, комунікацій і цифрових мереж;

• узагальнено антикризовий менеджмент університету в умовах повномасштабної війни та особливості функціонування переміщених закладів, а також чинники, що забезпечують освітній спротив і соціальну стійкість.

• охарактеризовано розвиток інструментів штучного інтелекту та їх впливу на глобальний сталий розвиток, а також роль цифрового лідерства

та цифрових комунікацій у забезпеченні глобальної конкурентоспроможності та у підготовці фахівців (Сидоренко та ін., 2025);

• розроблено модель безпеки національної економіки в умовах євроінтеграції;

• обґрунтовано стратегічні пріоритети і цілі реалізації прийнятої концепції «розумних мереж» в Україні.

Установи академії продовжували масштабну *експериментальну діяльність*. Вона включала 63 експерименти різних рівнів за участю понад 800 закладів освіти, 421 з яких затверджено МОН України. Під науковим керівництвом вчених академії проведено 18 всеукраїнських експериментів.

У 2025 р. забезпечувалось *впровадження наукових результатів* шляхом їх публікації, апробації, виставкової популяризації, практичного використання.

Збільшено наповнення *Електронної бібліотеки НАПН України* підготовленими вченими академії ресурсами. За минулий рік внесено майже 3 тис. ресурсів. Нині в бібліотеці близько 40 тис. повнотекстових ресурсів, які завантажено майже 19 млн разів. Ці ресурси отримали широке вітчизняне і міжнародне визнання: у 2025 р. зафіксовано понад 2,3 млн їх переглядів користувачами з 201 країни/регіону світу. Окрім внутрішнього використання (72 %), значний інтерес виявили фахівці з інших країн, зокрема з Нідерландів та США (по 5 %).

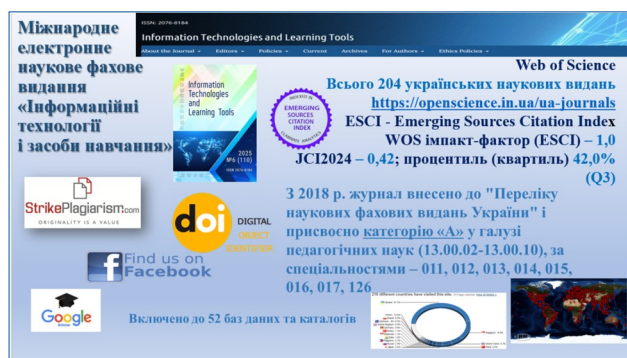
Найвищі показники завантажень мають праці Інституту психології імені Г.С. Костюка (428 тис.), Інституту цифровізації освіти (208 тис.) та Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна (158 тис.).

Подальшого розвитку набули *наукові періодичні видання* академії. Їх 38. Серед них стало більше (11, або 29 %) електронних та таких (35, або 92 %), що належать до категорій «А» та «Б». Усі видання мають міжнародний стандартний номер, власні вебсайти або вебсторінки, 92 % видань присвоюють статтям ідентифікатори DOI, 82 % – розміщують повні тексти у відкритому доступі згідно з принципами відкритої науки.

Серед національних флагманів – видання категорії А «Інформаційні технології і засоби навчання» Інституту цифровізації освіти НАПН України, яке індексується в базі даних Web of Science Core Collection. За імпаکت-фактором (JIF) та за індикатором цитування (JCI) – журнал у третьому квартилі Q3. Загалом публікації журналу переглядалися більше 2 млн разів, зокрема у 2025 р. здійснено понад 140 тис. переглядів користувачами із 210 країн/регіонів (найбільше з України – 48 %, Сінгапур – 15 % та США – 7 %). Журнал – серед переможців національного відбору для державної підтримки.

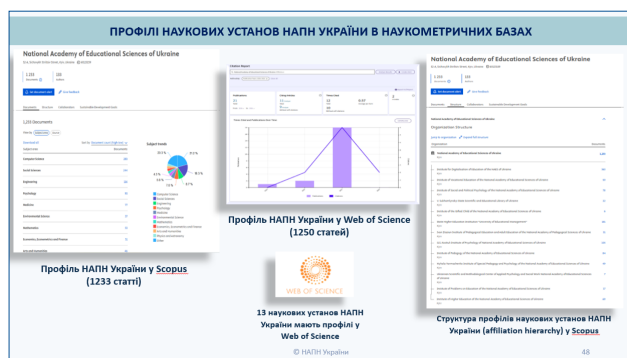
Опубліковано восьмий номер англомовного наукового періодичного видання НАПН України «Education: Modern Discourses», що індексується у провідних базах даних.

Продовжувався випуск електронного наукового періодичного видання відкритого доступу «Вісник Національної академії педагогічних наук України». У 2025 р. опубліковано 95 статей, які переглядалися 58 тис. разів, найбільше користувачів з України (73 %), Німеччини (9 %), США (7 %), Китаю (5 %), Ірландії (2 %), Польщі та Швеції (по 1 %).

Успішно функціонували *профілі НАПН України* у Scopus і Web of Science, де розміщені профілі всіх наукових установ.

Вчені академії проводили *експертну діяльність*, брали участь у роботі понад 90 експертних, акредитаційних, робочих груп і комісій, агентств, програмних комітетів, організацій, підприємств тощо.

У 2025 р. вчені НАПН України організували або взяли участь у близько 4 тис. різноманітних *науково-практичних заходів*.

Науковий потенціал академії активно використовується для **освітньої діяльності**.

Підготовка **наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації** провадилася в аспірантурі 11 наукових установ та в докторантурі 10 наукових установ. У 2025 р. в аспірантурі навчалося 306 ос., з них 26 – за державним замовленням; у докторантурі – 32 ос., з яких 12 – за державним замовленням. Їх атестація здійснювалася у 12 спеціалізованих вчених рада, а також у разових спеціалізованих вчених рада, що діяли у 10 наукових установах. Загальна кількість захистів дисертацій у них зросла.

На допомогу здобувачам та їх керівникам і консультантам у НАПН функціонувала **Міжвідомча рада з координації досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології**, у складі 75 провідних вчених України. Міжвідомча рада сприяла визначенню пріоритетних напрямів та тематики дисертаційних досліджень, підготувала третій випуск щорічного інформаційно-аналітичного електронного видання «Дайджест – 2025».

Підготовка на **бакалаврському і магістерському рівнях вищої освіти** здійснювалася у Навчально-науковому інституті менеджменту та психології та Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти Університету менеджменту освіти за кошти фізичних і юридичних осіб з восьми спеціальностей чотирьох галузей знань. Загальна чисельність студентів на кінець звітного року становила 1,3 тис. осіб.

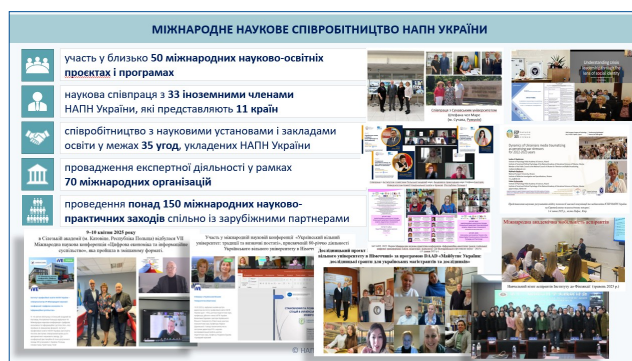

Підвищення кваліфікації кадрів проводилося в Університеті менеджменту освіти, Інституті професійної освіти, Інституті спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка та Інституті соціальної та політичної психології НАПН України. Усього підвищили кваліфікацію 4,8 тис. осіб.

Розвивалося **Міжнародне наукове співробітництво академії**. Його основними напрямками були:

- реалізація понад 50 міжнародних науково-освітніх проектів і програм, що здійснювалися у співпраці з провідними міжнародними організаціями

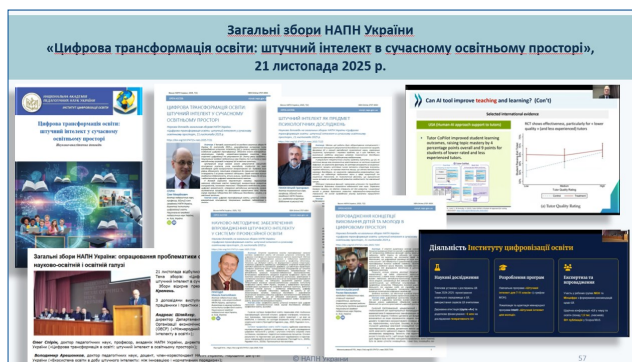
ціями та фондами (ЄС, ЮНЕСКО, ЮНІСЕФ, Світовий банк, Рада Європи, ОБСЄ, Британська рада, Американські ради з міжнародної освіти тощо);

- співпраця із 33 іноземними членами академії з 11 країн, науковими установами і закладами освіти багатьох держав Європи, Азії та Північної Америки в межах 35 міжінституційних угод НАПН України і численних угод, укладених безпосередньо її установами;

- експертна діяльність вчених НАПН України та участь у роботі понад 70 міжнародних організацій та наукових асоціацій, редакційних колегій зарубіжних наукових видань;

- підготовка інформації для Кабінету Міністрів України, МОН України з реалізації НАПН України зобов'язань України щодо євроінтеграції.

У 2025 р. відбулися *три сесії загальних зборів* НАПН України:

- загальні збори НАПН України, присвячені виборам академіків (дійсних членів) і членів-кореспондентів НАПН України – 11 лютого;

- «Звіт про діяльність Національної академії педагогічних наук України в 2024 році та завдання на 2025 рік» – 4 квітня;

- «Цифрова трансформація освіти: штучний інтелект в сучасному освітньому просторі» – 21 листопада, з представленням наукової доповіді, підготовленої вченими Відділення загальної середньої освіти і цифровізації освітніх систем, зокрема Інституту цифровізації освіти (Спірін, Ляшенко та ін., 2025).

Проведено також два *загальноакадемічні методологічні семінари*:

- 3 квітня – «Стратегічні орієнтири та інноваційні практики утвердження української національної ідентичності в умовах воєнного стану», підготовлений Відділенням філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки (Журба & Канишевська, ред., 2025);

- 20 листопада – «Тенденції та особливості взаємодії вищої освіти та ринку праці в умовах війни та повоєнного відновлення України», підготовлений Відділенням вищої освіти (НАПН України, 2025b).

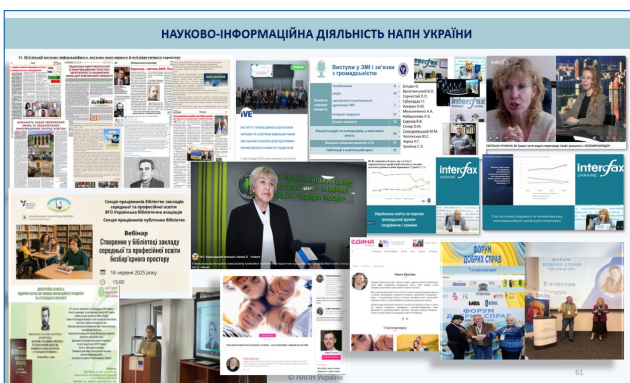
Відбулося 13 (12 планових і 1 позачергове) *засідань Президії НАПН України*, на яких розглянуто близько 320 питань і прийнято відповідні рішення.

У травні 2025 р. проведено *спільне засідання* Президії НАПН України і Комітету педагогічних наук Польської академії наук за темою «Навчання українських дітей в Польщі та Україні під час війни: виклики, адаптація, підтримка».

Для *висвітлення діяльності* НАПН України активно використовувався портал і сторінки НАПН України у соціальних мережах, IT-платформах, відеохостингах.

Розвивалася співпраця із всеукраїнськими газетами «Україна молода», «Українська літературна газета», «Слово Просвіти», «Світ», «Освіта і суспільство», журналами «Світогляд», «Трибуна».

- кошти на реалізацію грантових угод – 4,3 млн грн, із них за договором з Національним фондом досліджень України – 3,5 млн грн; на реалізацію грантових угод з міжнародним та іноземним фінансуванням – 0,8 млн грн;

Це єдина ланка, яка залишається без оновленого законодавства. Тож, слід напрацьовувати концептуальні законодавчі зміни, спрямовані на підвищення ефективності позашкільної освіти і позаурочного навчання у школах, що буде сприяти утвердженню принципу дитиноцентризму в українській освіті.

5. Для патріотичного виховання.

Необхідно забезпечити якісний науково-методичний супровід формування національної та громадянської ідентичності, підготовки молодих людей до захисту України згідно із новим законодавством та у взаємодії з військовими.

6. У професійній і фаховій передвищій освіті.

Потенціал академії має бути мобілізований для реалізації нового Закону України «Про професійну освіту» у контексті кращого світового та європейського досвіду. Суть цього досвіду насамперед полягає у формуванні інтегрованої системи професійної і фахової передвищої освіти; в орієнтації цієї системи на ринок праці; у створенні потужних багаторівневих і багатопрофільних закладів професійної освіти, що реалізують програми профільної середньої освіти професійного спрямування та здатні до гнучкої взаємодії з роботодавцями.

2 квітня ц.р. у НАПН України відбувся змістовний методологічний семінар з проблем розвитку професійної освіти, рекомендації якого заслуговують на увагу.

7. У вищій освіті.

Тут гострою нерозв'язаною проблемою залишається істотне піднесення конкурентоспроможності українських університетів, передовсім шляхом створення мережі потужних укрупнених закладів вищої освіти.

8. В освіті дорослих.

Слід продовжити науково-методичні обґрунтування прийняття Закону України «Про освіту дорослих».

9. Щодо кадрового забезпечення освіти.

Затребуваними є науково обґрунтовані рекомендації щодо структури, змісту і якості підготовки та підвищення кваліфікації педагогічного і науково-педагогічного персоналу, створення умов для його мотивованого утримання, кар'єрного розвитку і результативної діяльності.

Новий напрям кадрової роботи відкривається у зв'язку прийняттям урядової Концепції підтримки та розвитку кадрового потенціалу сфери наукової і науково-технічної діяльності «Національна система дослідників України».

10. У науковій діяльності.

З метою підвищення її результативності слід максимально орієнтуватися на критерії і показники нової методики державної атестації наукових установ.

11. Щодо цифровізації освіти.

В умовах переходу до ери штучного інтелекту необхідно випереджально проводити науково-методичні розробки його використання в освіті та науці.

12. Щодо європейської інтеграції освіти і науки України.

Важливо й надалі розширювати участь у проєктах і програмах міжнародної співпраці, особливо за програмами ЄС: Еразмус+, «Горизонт Європа», а також всебічне двостороннє партнерство і співробітництво.

13. У психологічному супроводі суспільних процесів, освіти, особистісного розвитку.

Академія, як національний лідер з психологічної науки, має й надалі розширювати і поглиблювати психологічні дослідження, збільшувати їх вплив на суспільну практику. Особливу увагу слід приділити вивченню соціально-психологічного стану суспільства, людини, психічного здоров'я і безпеки населення в кризових і посткризових ситуаціях, розробленню відповідних методичних рекомендацій.

14. Стосовно фінансового забезпечення освіти і науки.

З порядку денного не знімаються дослідження щодо збалансовано-розвивальних часток ВВП на освіту та науку, оптимізації його розподілу між освітніми ланками та науковими секторами, досягнення конкурентоспроможної оплати праці в освіті і науці, законодавчого визнання пріоритетними дослідження з розвитку людини, формування конкурентоспроможного людського капіталу.

Розв'язанню окреслених й інших проблем розвитку освіти, науки, українського суспільства в цілому сприятиме Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні» (до 35-річчя незалежності України), яка готується вченими НАПН України.

Виходячи із своєї неповторної, законодавчо окресленої місії, НАПН України у 2026 р. має зосередити зусилля на подальшому розвитку і підвищенні результативності використання науково-методичного потенціалу заради створення умов для відсічі агресору, наближення миру, підвищення обороноздатності і безпеки держави, посилення згуртованості і єдності, стійкості і незламності українського суспільства, повоєнного інноваційного відновлення, прискорення євроінтеграції країни, системної і послідовної реалізації пріоритетів і актуальних завдань державної освітньо-наукової політики.

Реалізація цього комплексного завдання вимагає від НАПН України **посилення**:

- взаємодії із споживачами її наукової і методичної продукції, усвідомлення назрілих і невідкладних проблем практики.
- науково-експертної функції щодо стану, чинників і перспектив розвитку всіх рівнів і ланок освіти, психічного благополуччя суспільства, громадян та своєчасного і всебічного інформування органів державної влади, закладів освіти, освітян, здобувачів освіти, громадськості про результати експертно-аналітичної роботи;
- співпраці, координації діяльності з МОН України, профільним Комітетом Верховної Ради України, Національною академією наук України, національними галузевими академіями наук, закладами освіти, науковими установами, органами державного управління та громадськими організаціями.
- інформаційно-комунікаційної діяльності, інформування зацікавлених структур і суспільства в цілому про найважливіші здобутки вчених академії.

Тож, примножимо зусилля усіх членів академії і працівників наукових установ!

Слава захисникам і захисницям України!
Слава Україні!

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Авшенюк, Н.М., Годлевська, К.В., Котун, К.В., & Постригач, Н.О. (2025). *Тенденції розвитку змісту професійної підготовки вчителів у країнах-членах Організації економічного співробітництва і розвитку* : аналітичні матеріали. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, 240 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/748196>
- Базиль, Л.О., Ершова, Л.М., Орлов, В.Ф., Ваніна, Н.М., Гриценко, І.А., Закатнов, Д.О., & Байдулін, В.Б. (2025). *Професійна орієнтація та консультування з кар'єри здобувачів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти* : методичний посібник (Д.О. Закатнов, ред.). Київ: Інститут професійної освіти НАПН України, 177 с. <https://doi.org/10.32835/978-617-8167-31-8/2025>
- Байдик, В.В., Гопкало, Ю.П., Лунченко, Н.В., Луценко, Ю.А., Мороз, Р.А., & Саврасов, М.В. (2025). *Методики психологічного супроводу педагогічних працівників зі створення безпечного освітнього середовища у закладі освіти в умовах війни* : методичний посібник (Н.В. Лунченко, наук. ред.). Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 157 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747832/>
- Барладим, В.М., Бруйка, А.В., Бугаєнко, М.А., Гриб'юк, О.О., Коваленко, В.В., Мар'єнко, М.В., Осадчий, В.В., Семеріков, С.О., Тукало, С.М., Шишкіна, М.П., & Яцишин, А.В. (2025). *Проектування відкритого освітнього середовища з елементами штучного інтелекту для професійного розвитку вчителів* : методичний посібник (М.П. Шишкіна, В.В. Коваленко, ред.). Київ: Інститут цифровізації освіти НАПН України, 196 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/746977/>
- Баценко, С.В., Богачков, Ю.М., Буров, О.Ю., Горбаченко, В.І., Коркішко, І.А., Литвинова, С.Г., Носенко, Ю.Г., Полященко, І.М., Рашевська, Н.В., Савченко, В.Ю., Слободяник, О.В., Соколюк, О.М., Сухих, А.С., & Ухань, П.С. (2025). *Імерсивні технології для підтримки змішаного навчання в закладах загальної середньої освіти* : методичний посібник (Ю.Г. Носенко, ред.). Київ: Інститут цифровізації освіти НАПН України, 174 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/746953/>
- Березівська, Л.Д., Сухомлинська, О.В., Коляда, Н.М., Кочубей, Т.Д., Міхно, О.П., Антоненко, Н.Б., & Середа, Х.В. (2025). *Педагоги України (друга половина XIX – початок XXI ст.)* : енциклопедичний біографічний словник (Л.Д. Березівська, наук. ред.). Вінниця: ТВОРИ, 510 с. <https://surli.li/rwhmuh>
- Бібік, Н., Вашуленко, О., Листопад, Н., Мартиненко, В., Онопрієнко, О., Павлова, Т., & Петрук, О. (2024). *Особливості навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів* : методичні рекомендації (О. Онопрієнко, ред.). Київ: Вид. дім «Освіта», 176 с. <https://doi.org/10.32405/978-966-983-509-3-2024-176>
- Богдан, О.Л., Вознесенська, О.Л., Григоровська, Л.В., Дятел, Н.Л., Найдьонова, Л. А., Найдьонов, М.І., Умеренкова, Н.Ф., Череповська, Н.І. (2025). *Медіа-психологічні стратегії цифрової трансформації суспільства і освіти в умовах війни* : монографія (Л.А. Найдьонов, ред.). Київ: Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, 375 с. <https://surli.cc/zuwggy>
- Бойко, А.Е., Вербицький, В.В., Корнієнко, А.В., Литовченко, О.В., & Мачуський, В.В. (2025). *Інтеграція змісту позашкільної освіти та позаурочної діяльності для безбар'єрного доступу дітей до якісних освітніх послуг* : препринт (аналітичні матеріали центральним органам виконавчої влади України) (О.В. Литовченко, ред.). Київ: Видавництво «Гене́за», 40 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/746668/>
- Воробйова, О.П., Жданова, К.О., Іванова, В.П., Луговий, В.І., Паламарчук, О.Ф., Слюсаренко, О.М., & Таланова, Ж.В. (2025). *Політики і стратегії досягнення конкурентоспроможної якості вищої освіти України в контексті стійкого розвитку в умовах євроінтеграції та післявоєнного відновлення* : монографія (В.І. Луговий, Ж.В. Таланова, ред.). Київ: Інститут вищої освіти НАПН України, 119 с. <https://doi.org/10.31874/978-617-7486-52-6-2025>
- Герлянд, Т.М., Гоменюк, Д.В., Дрозіч, І.А., Каленський, А.А., Пашенко, Т.М., & Пятничук, Т.В. (2025). *Формування енергоефективної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників будівельної галузі* : методичний посібник. Київ: Інститут профе-

- сійної освіти НАПН України, 176 с. <https://doi.org/10.32835/978-617-8167-29-5/2025>
- Данилова, Т.В. Жовтянська, В.В. Кухарук, О.Ю. Малхазов, О.Р. Стадник, В.А., & Суший, О.В. (2025). *Психологічні засади прогнозування соціальної ситуації в Україні*: монографія (В.В. Жовтянської, ред.). Київ: Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, 332 с. <https://lnk.ua/x4LrDqqVn>
- Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського. (2025). *Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек*. <http://dnpb.gov.ua/ua/всеукраїнський-місячник-шкільних-бі/>
- ДЗВО «Університет менеджменту освіти». (2025). *Звіт про діяльність державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» за 2025 рік*. <https://surl.li/pjluva>
- Довгань, Н.О., Духневич, В.М., Сіверс, З.Ф., Цукур, О.Г., & Коробка, І.М. (2026). *Згуртованість суспільства: психологічний вимір*: колективна монографія (Н.О. Довгань, В.М. Духневич, наук.ред.). Кропивницький: Імекс-ЛТД, 357 с. https://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2026/02/dovgan_monografiya.pdf
- Драч, І.І., Петроє, О.М., Бородиненко, О.В., Регейло, І.Ю., Приходькіна, Н.О., Слободяннюк, О.М., & Саюк, М.В. (2025). *Формування політики оцінювання якості дослідницької діяльності університетів на основі принципів і підходів відкритої науки в умовах післявоєнного відновлення країни*: монографія (І.І. Драч, О.М. Петроє, ред.). Київ: Інститут вищої освіти НАПН України, 154 с. <https://doi.org/10.31874/978-617-7486-54-0-2025>
- Жук, Т.В., Ілляшенко, Т.Д., Каменчук, Т.Д., Обухівська, А.Г., & Якимчук, Г.В. (2025). *Психолого-педагогічна оцінка розвитку дітей з особливими освітніми потребами в організації інклюзивного та спеціального навчання*: методичний посібник (А.Г. Обухівська, Т.Д. Ілляшенко, ред.). Київ: Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи, 90 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747863>
- Журба, К.О., & Канішевська, Л.В. (Ред.). (2025). *Утвердження української національної ідентичності в умовах воєнного стану: стратегічні орієнтири та інноваційні практики*: збірник наукових праць. Івано-Франківськ: НАІР, 394 с. <https://doi.org/10.32405/978-617-8011-05-5-2024-394>
- Зликов, В.Л., Завгородня, О.В., Копилов, С.О., Лукомська, С.О., Максимов, М.В., Чудакова, В.П., Медінцев, В.О., Степура, Є.В., Котух, О.В., & Депутат, В.В. (2025а). *Засоби формування мілітарної ідентичності учнів*: методичні рекомендації (В.Л. Зликов, С.О. Лукомська, ред.). Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка, 125 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747592/>
- Зликов, В.Л., Завгородня, О.В., Копилов, С.О., Лукомська, С.О., Чудакова, В.П., Медінцев, В.О., Степура, Є.В., & Котух, О.В. (2025б). *Формування мілітарної ідентичності учнів України в умовах воєнного часу*: практичний посібник (В.Л. Зликов, С.О. Лукомська, ред.). Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка, 166 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747593/>
- Ігнатович, О.М., Павлик, Н.В., Помиткін, Е.О., Рибалка, В.В., Радзімовська, О.В., Іванова, О.В., Татаурова-Осика, Г.П., Шевенко, А.М., & Заєць, І.В. (2025). *Психологічний супровід професійної діяльності педагогічних працівників в умовах світових змін: актуальні питання повоєнного відновлення та євроінтеграції України*: аналітичні матеріали. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Язюна НАПН України. 2025. 361 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747931/>
- Інститут педагогіки НАПН України. (2025а). *Моделні навчальні програми*. <https://undip.org.ua/modelni-navchalni-prohramy-dlia-5-6-klasiv/>
- Інститут педагогіки НАПН України. (2025б). *Підручники 8 клас*. <https://undip.org.ua/to-teachers/textbooks/pidruchnyky-8-klas>
- Кабінет Міністрів України. (2025, 26 грудня). *Про затвердження Державного стандарту початкової освіти* (1810). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1810-2025-п>
- Ковальова, О.А., Демченко, О.П. & Кочарян, А.Б. (2026) *Методика впровадження перспективних моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти*. У О.С. Кузьменко, І.А. Сліпучіна, О.Є. Стрижак, ред., *Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії* (с. 243-261). Київ: Національний центр «Мала академія наук України». <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/748857/>
- Колупаєва, А.А., & Таранченко, О.М. (2025). *Концепти та стратегії розбудови інклюзивної освіти у часи війни та повоєнний період*: монографія. Київ: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 450 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747577/>
- Кремень, В.Г., Лазоришинець, В.В., Луговий, В.І., Топузов, О.М., & Регейло, І.Ю. (2026). Про виконання у 2025 р. та в цілому Програми спільної діяльності Національної академії медичних наук України та Національної академії педагогічних наук України на 2023-2025 рр. та нову програму співпраці між академіями на 2026-2028 рр.: За результатами розгляду на засіданні Президії НАПН України, 29 січня 2026 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 8(1), 1-10. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2026.8101>
- Кремень, В.Г., Луговий, В.І., Топузов, О.М., & Регейло, І.Ю. (2025а). Про виконання у 2025 р. Програми спільної діяльності Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України на 2024-2026 рр.: За результатами наукової доповіді на засіданні Президії НАПН України, 19 листопада 2025 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 7(2), 1-21. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7219>
- Кремень, В.Г., Луговий, В.І., Топузов, О.М., & Регейло, І.Ю. (2025б). Про виконання у 2025 р. Плану Національної академії педагогічних наук України щодо відкритої науки: За результатами наукової доповіді на засіданні Президії НАПН України, 18 грудня 2025 р. *Вісник Національної академії*

- педагогічних наук України, 7(2), 1-13. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7242>
- Кремень, В.Г., Рафальський, О.О., Луговий, В.І., Топузов, О.М., & Регейло, І.Ю. (2025). Про виконання у 2025 р. та в цілому Програми спільної діяльності Національної академії наук України та Національної академії педагогічних наук України на 2023-2025 рр.: За результатами наукової доповіді на засіданні Президії НАПН України, 18 грудня 2025 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 7(2), 1-14. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7239>
- Кремень, В.Г., Скрипнюк, О.В., Луговий, В.І., Топузов, О.М., & Регейло, І.Ю. (2026). Про виконання у 2024-2025 рр. Програми спільної діяльності між Національною академією педагогічних наук України та Національною академією правових наук України на 2024-2026 рр.: За результатами розгляду на засіданні Президії НАПН України, 19 лютого 2026 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 8(1), 1-10. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2026.8104>
- Кремень, В.Г. (ред.). (2026a). *Звіт про діяльність Національної академії педагогічних наук України у 2025 р.* Київ: Педагогічна думка, <https://doi.org/10.37472/zvit2025-2>
- Кремень, В.Г. (ред.). (2026b). *Звіт про діяльність Національної академії педагогічних наук України у 2025 р. (короткий виклад)*. Київ: Педагогічна думка, <https://doi.org/10.37472/zvit2025-1>
- Лавріненко, О.А. (2025). *Розвиток готовності науково-педагогічних працівників до вдосконалення викладання психолого-педагогічних дисциплін у закладах вищої освіти в умовах воєнного і повоєнного періоду: практичний посібник*. Київ: ТОВ «Юрка Любченка», 129 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/746901/>
- Литовченко, С.В., Литвинова, В.В., Засенко, В.В., & Вовченко, О.А. (2025). *Сучасні технології реалізації змісту освіти дітей з порушеннями слуху в умовах кризових ситуацій: навчально-методичний посібник*. Київ: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 380 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747783/>
- Луговий, В.І., & Топузов, О.М. (Ред.). (2026). *Наукова продукція Національної академії педагогічних наук України, рекомендована до впровадження (2025 р.)*: Збірник анотованого переліку наукової продукції. Київ: Педагогічна думка, 128 с. <https://surl.lu/thtdor>
- Лук'янова, Л.Б. (2025). *Концепція професійного та особистісного розвитку науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти*. Київ: Талком, 32 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/746927/>
- Лук'янова, Л.Б., Аніщенко, О.В., Баніт, О.В., Волярська, О.С., Самко, А.М., Калюжна, Т.Г., Піддячий, В.М., Радомський, І.П., & Котирло, Т.В. (2025). *Професійний розвиток науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти в умовах неформальної та інформальної освіти: теорія, практика*: монографія. Київ: ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України, 310 с.
- Малихін, О., Арістова, Н., Шелестова, Л., Кизенко, В. Барановська, О., Ліпчевська, І., & Павельчук, М. (2025). *Упровадження дидактичних систем профільної середньої освіти: методичні рекомендації*. Київ: Педагогічна думка, 107 с. <https://doi.org/10.32405/978-966-644-801-2-2025-107>
- Міністерство оборони України. (2025, 10 вересня). *Про затвердження Програми військово-патріотичного виховання в системі Міністерства оборони України на 2026-2030 роки* (599). <https://qr.cd.org/9t28>
- Міністерство освіти і науки України. (2026, 18 березня). *Про затвердження Типової освітньої програми для 1-4 класів закладів загальної освіти* (467). https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/96561/
- Національна академія педагогічних наук України. (2025a, 1 липня). *Оприлюднено результати державної атестації наукових установ та закладів вищої освіти*. <https://naps.gov.ua/ua/press/releases/3656/>
- Національна академія педагогічних наук України. (2025b, 20 листопада). *Методологічний семінар НАПН України «Тенденції та особливості взаємодії вищої освіти та ринку праці в умовах війни та повоєнного відновлення України»*. <https://naps.gov.ua/ua/press/releases/3778/>
- Національна академія педагогічних наук України. (2026). *Інформація Національної академії педагогічних наук України щодо виконання Державного бюджету України: 2025 рік (оцінка ефективності бюджетної програми)*. <https://naps.gov.ua/uploads/files/fin/budgeteffective25.zip>
- Овчарук, О.В., Лещенко, М.П., Гриценчук, О.О., Сороко, Н.В., Заярна, І.С., Іванюк, І.В., Кравчина, О.Є., Малицька, І.Д., Шимон, О.М., Шиненко, М.А., & Коваленко В.М. (2025b). *Методика моніторингових досліджень ефективності інформаційно-цифрового середовища закладів загальної середньої освіти у контексті євроінтеграції України: методичний посібник* (О.В. Овчарук, наук. ред.). Київ: Інститут цифровізації освіти НАПН України, 264 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/746899/>
- Овчарук, О.В., Лещенко, М.П., Гриценчук, О.О., Сороко, Н.В., Іванюк, І.В., Кравчина, О.Є., & Малицька, І.Д. (2025a). *Інструменти моніторингу ефективності інформаційно-цифрового середовища закладів загальної середньої освіти: методичні рекомендації* (О.В. Овчарук, наук. ред.). Київ: Інститут цифровізації освіти НАПН України, 100 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/746900/>
- Омельченко, Я.М., Хохліна, О.П., Гурлева, Т.С., Гребінь, Л.О., Журавльова, Н.Ю., Литвиненко, Л.О., & Зернова, Н.В. (2025) *Психотехнології допомоги вимушено переміщеним особам у подоланні психотравматичного впливу воєнного та поствоєнного часу: методичний посібник* (Я.М. Омельченко, ред.). Київ: Видавничий Дім «Слово», 329 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747689/>
- Оржель, О.Ю., Бойченко, М.І., Гриценко, І.М., Ковальчук, Г.О., Петров, О.М., Цимбалюк, С.А., & Шофолова, Н.М. (2025a). *Політики і стратегії підвищення інклюзивності української вищої освіти у післявоєнний період: монографія* (О.Ю. Оржель, ред.). Київ: Інститут вищої освіти НАПН України, 107 с. <https://doi.org/10.31874/978-617-7486-57-1-2025>

- Оржель, О.Ю., Ковальчук, Г.О., Петроє, О.М., Цимбалу, С.А., & Шофолова, Н.М. (2025b). *Дорожня карта підвищення інклюзивності вищої освіти України під час повоєнного відновлення*: навчальний посібник (О.Ю. Оржель, ред.). Київ: Інститут вищої освіти НАПН України, 63 с. <https://doi.org/10.31874/978-617-7486-50-2-2025>
- Пригодій, М.А., Гуржій, А.М., Лупаренко, Л.А., Гуменний, О.Д., Белан, В.Ю., Голуб, І.І., Кушнір, В.В., & Чуйкова, О.М. (2025). *Підготовка педагогічних працівників до застосування цифрової платформи професійної підготовки кваліфікованих робітників машинобудівної галузі*: практичний посібник для педагогічних працівників закладів професійної освіти. Київ: Інститут професійної освіти НАПН України, 124 с. <https://doi.org/10.32835/978-617-8167-30-1/2025>
- Сидоренко, В.В., Геревенко, А.М., Голово, Д.Ю., Чертов, В.І., & Коссова-Сіліна, Г.О. (2025). *Застосування цифрових технологій і штучного інтелекту при розробленні навчально-методичного забезпечення підготовки майбутніх кваліфікованих робітників в умовах профільної освіти*: освітньо-професійна програма для короткотермінових курсів підвищення кваліфікації. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 65 с. <https://surl.li/qxyhdr>
- Смольсон, М.Л., Чепелева, Н.В., & Рудницька, С.Ю. (2025). *Розвиток життєвої компетентності особистості в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України*: монографія (Н.В. Чепелева, ред.). Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка, 207 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743074/>
- Спірін, О.М., Іванова, С.М., Вакалюк, Т.А., Кільченко, А.В., Лабжинський, Ю.А., Мінтій, І.С., Новицька, Т.Л., Олексюк, В.П., Осадча, К.П., Сікора, Я.Б., Семеріков, С.О., Ткаченко, В.А., Франчук, Н.П., Шимон, О.М., Шиненко, М.А., Чижмотря, О.В., & Яськова (Вознюк), Н.В. (2025). *Розвиток цифрової компетентності наукових і науково-педагогічних працівників засобами відкритих освітньо-наукових інформаційних систем*: методичний посібник (О.М. Спірін, наук.ред.). Київ: Інститут цифровізації освіти НАПН України, 197 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/746838/>
- Спірін, О.М., Ляшенко, О.І., Литвинова, С.Г., Мальований, Ю.І., Пінчук, О.П. & Соколюк, О.М. (2025). *Цифрова трансформація освіти: штучний інтелект у сучасному освітньому просторі*: науково-аналітична доповідь. Київ: Інститут цифровізації освіти НАПН України. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747330/>
- Тітова, О.А., Лузан, П.Г., Мося, І.А., Шусть, В.В., Романов, Л.А., Ямковий, О.Ю., Гуменна, Л.С., & Царьова, Є.С. (2025). *Технології розвитку професійної компетентності педагогічних працівників фахових коледжів в особливих умовах діяльності*: методичний посібник (О.А. Тітова, наук. ред.). Київ: Інститут професійної освіти НАПН України, 278 с. <https://doi.org/10.32835/978-6178167-28-8/2025>
- Ткачук, І.І. Романовська, Д.Д., Сергєєнкова, О.П., Предко, В.В., Рибалка, В.В., Саврасов, М.В., Григоренко, А.В., Шандрук, С.К., & Горленко, В.М. (2025). *Психологічна і соціально-педагогічна реабілітація учасників освітнього процесу в умовах закладу освіти*: практичний посібник (В.Г. Панок, наук. ред.). Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 160 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747912>
- Топузов, О.М., & Засекіна, Т.М. (Ред.). (2025). *Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови: упроваджуємо новий зміст освіти у 8 класі: методичний порадиш науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку 2025-2026 навчального року*: методичні рекомендації. Київ: Педагогічна думка, 158 с. <https://doi.org/10.32405/978-966-644-805-0-2025-159>
- Харченко, Н. (2025). *Освіта на пограниччі. Частина 1. ЗЗСО у територіальних громадах, які межують з іншими державами: просторовостатистичний аналіз*: Інформаційно-аналітичні матеріали. Київ: Інститут проблем виховання НАПН України. <https://ipv.org.ua/wp-content/uploads/2025/12/Information-and-analytical-materials-part-1.pdf>
- Чорна, Л.Г., Горностай, П.П., Асланян, Т.С., Вус, В.І., Пінчук, О.В., Плетка, О.Т., & Старовойтенко, О.О. (2025). *Психологічна просвіта населення, що переживає травму війни: організаційні аспекти*: практичний посібник (Л.Г. Чорна, наук.ред.). Кропивницький: Імекс-ЛТД, 121 с. <https://qr.cd.org/9t2C>
- Чуніхіна, С.Л., Базь, Л.О., Гриценко, Л.І., Імшенецька, І.А., & Черниш, Л.П. (2025). *Динаміка стану суспільної свідомості в Україні під час повномасштабного російського вторгнення*: інформаційний бюлетень (березень 2025 р.). Кропивницький: Імекс-ЛТД, 96 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/745850/>
- IPOOD hab. (2025). *Реліз AI Declaration Builder відбудеться у 2026 році*. <https://ipoodhab.com/ai-declaration-builder>
- Vovk, M., & Hryshchenko, Y. (2025). Recommendations for Improving the Content of Psychological and Pedagogical Training of Future Educators in Ukraine. *Professional Pedagogics*, 1(30), 231-245. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2025.30.231-245>
- Yershova, L.M. (2025). Conceptual Model for Integrating Social and Humanitarian Approaches in Youth Career Guidance Toward Vocational Professions. *Professional Pedagogics*, 1(30), 259-269. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2025.30.259-269>

ON THE ACTIVITIES OF THE NATIONAL ACADEMY OF EDUCATIONAL SCIENCES OF UKRAINE IN 2025 AND TASKS FOR 2026

Scientific report to the General Meeting of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, April 3, 2026

Vasyl Kremen

DSc in Philosophy, Professor, Full Member (Academician) of NAS and NAES of Ukraine, President, National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. *The report outlines the main results of the scientific, scientific and technical (experimental), scientific and organisational, expert and educational activities of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine in 2025, which were carried out in the fourth year of the war of aggression unleashed by the Russian Federation. The activities were aimed at systematic scientific and methodological solution of educational, pedagogical and psychological problems of social development, implementation of the priorities of the state educational and scientific policy, improvement of scientific potential in the field of education, pedagogy and psychology, strengthening its influence on ensuring the resilience of Ukrainian society under martial law and post-war recovery of the country, taking into account the tasks of European integration.*

The NAES of Ukraine ensured systematic participation in the substantiation, development and implementation of new-generation educational and scientific legislation. This included adapting the national educational and scientific sphere to EU standards in cooperation with the Ministry of Education and Science of Ukraine, the Parliamentary Committee on Education, Science and Innovation, other government bodies, the National and national branch academies of sciences, the National Erasmus+ Office in Ukraine, the Horizon Europe Office in Ukraine regarding the European integration of education and science, and other organisations. The most significant scientific achievements of the Academy's scholars are presented, alongside the impact of the NAES institutions' activities on economic development, national defence and security, health and quality of life, the advancement of cutting-edge science, education, the social sphere, culture, environmental protection, and the formation of state policy.

Key tasks for the NAES of Ukraine for 2026 have been identified, including: modernising the preschool education system, particularly early childhood development; implementing the 12-year school system and specialised secondary education, addressing reform challenges; providing high-quality scientific and methodological support for inclusive education and working with gifted children; updating legislation and developing extracurricular activities; forming civic identity and readiness for national defence; creating an integrated, labour-market-oriented vocational education system; increasing the competitiveness of universities (mergers and development); preparing the legislative framework for adult education; implementing technology and the use of artificial intelligence; training, motivating, and developing educators and researchers; expanding international cooperation (EU programmes); and researching mental health, social conditions, support for society, and human capital development.

Keywords: *National Academy of Educational Sciences of Ukraine; research activities; education in Ukraine; pedagogy; psychology; scientific and methodological support; innovative person; military aggression; martial law; post-war recovery; European integration.*

Отримано: 3 квітня 2026 р.

Прийнято: 13 квітня 2026 р.

Опубліковано: 21 квітня 2026 р.